

Málsaðiljar bæjarþingsmálsins nr. 21498/1986: Gunnar Sigurgíslason og Ásdís Hafliðadóttir gegn Hjördísi Oddgeirsdóttur, óska eftir því að gera sátt þess efnis að framangreint bæjarþingsmál verði fellt niður og jafnframt hefur sóknaraðili lýst því yfir að hann muni stefna málinu fyrir bæjarþing að nýju.

Ekki verður talið að 4. mgr. 2. gr. laga nr. 85/1936 heimili sátt þess efnis sem að framan greinir og ber því að synja kröfu málsaðilja um gerð sáttarinnar.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu málsaðilja bæjarþingsmálsins nr. 21498/1986 Gunnar Sigurgíslason og Ásdís Hafliðadóttir gegn Hjördísi Oddgeirsdóttur um að gera sátt í fyrrgreinda átt er hafnað.

Þriðjudaginn 30. júní 1987.

Nr. 47/1986. **Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins**

(Skarphéðinn Þórisson hrl.)

gegn

Guðjóni F. Teitssyni

og gagnsök

(sjálfur)

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins. Lífeyrisréttur. Máli að hluta visað frá héraðsdómi. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Guðmundur Skaftason, Guðmundur Jónsson og Þór Vilhjálmsson og Sigurður Líndal prófessor.

Aðaláfrýjandi hefur skotið málinu til Hæstaréttar með stefnu 18. febrúar 1986. Krefst hann sýknu af kröfum gagnáfrýjanda og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Gagnáfrýjandi áfrýjaði málinu með stefnu 25. febrúar 1986. Dómkröfur hans eru þessar:

Aðalkrafa: Að aðaláfrýjandi verði dæmdur til að greiða honum 2.021.204,00 krónur.

1. *varakrafa:* Að aðaláfrýjandi verði dæmdur til að greiða honum 1.794.334,00 krónur.

2. *varakrafa:* Að honum verði dæmdar 1.373.127,00 krónur úr hendi aðaláfrýjanda.

3. *varakrafa:* Að aðaláfrýjandi verði dæmdur til að greiða honum 1.113.724,00 krónur.

Í öllum tilvikum krefst gagnáfrýjandi þess að kröfur hans verði „miðaðar við árslok 1984, en eftir það til loka máls verði reiknað með 5% ársvöxtum og verðbótum eftir því sem vísitala byggingarkostnaðar kann að hækka úr 54505 stigum til greiðsludags en verði hafnað þessari kröfu um vexti og verðbætur er gerð varakrafa um hæstu leyfilegar bætur á þessu sviði að mati réttarins“.

Loks krefst gagnáfrýjandi í öllum tilvikum málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Gagnáfrýjandi hefur lagt nokkur ný skjöl fyrir Hæstarétt.

Aðalkrafa og varakröfur gagnáfrýjanda fyrir Hæstarétti eru hinar sömu og hann hafði uppi í héraði. Er orðrétt greint í hinum áfrýjaða dómi hvernig hann sundurliðar kröfur þessar og hverja grein hann gerir fyrir reikningsgrundvelli þeirra.

Í 3. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963, sem í gildi var er gagnáfrýjandi hóf töku lífeyris 1. nóvember 1976, var kveðið svo á að upphæð ellilífeyris skyldi vera hundraðshluti af launum þeim er á hverjum tíma fylgdu starfi því er sjóðfélagi gegndi síðast. Ákvæði sama efnis er enn í 6. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963 eins og henni var breytt með lögum nr. 98/1980 að því viðbættu að einnig skal miða við persónuuppbót samkvæmt kjarasamningum.

Í málinu hefur gagnáfrýjandi ekki leitt rök að því að slík breyting hafi orðið á starfi forstjóra Skipaútgerðar ríkisins eftir að hann lét af störfum, að það verði ekki talið sama starf og hann gegndi í skilningi 6. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963, sbr. 6. gr. laga nr. 98/1980.

Að framangreindu athuguðu og að öðru leyti með skírskotun til forsendna héraðsdóms verður ekki fallist á kröfu gagnáfrýjanda um ellilífeyri sem miðaður sé við laun skipstjóra svo sem gert er í aðalkröfu gagnáfrýjanda.

Í varakröfum sínum krefst gagnáfrýjandi greiðslu uppbótar vegna

aukagreiðslna, „ómældrar yfirvinnu“ og formennsku í stjórnarnefnd. Er kröfugerð hans að því leyti sem hún er byggð á þessum atriðum óskýr og vanreifuð og þykir verða að vísa þeim hluta hennar frá héraðsdómi.

Í B-liðum í sundurliðuðum kröfum gagnáfrýjanda, bæði aðalkröfu og öllum varakröfum, felst það að hann reiknar sér sérstaklega hækkun á ellilífeyri sinn vegna þess að ákvarða eigi lífeyrinn fyrir þetta tímabil sem 88 hundraðshluta af viðmiðunarlaunum, en eigi 84 hundraðshluta svo sem aðaláfrýjandi hafi gert. Verður að skýra kröfugerðina þannig að hún taki til tímabilsins 1. janúar 1981 til ársloka 1984. Skírskotar gagnáfrýjandi um rökstuðning fyrir þessum þætti kröfugerðarinnar til þeirra breytinga sem gerðar voru á 12. gr. laga nr. 29/1963 með 6. gr. laga nr. 98/1980, en með ákvæðum þessum var leiddur í lög á ný réttur sjóðfélaga í Lífeyrissjóði starfsmanna ríkisins til að láta af störfum og hefja töku ellilífeyris þegar samanlagður aldur og starfsaldur þeirra næði 95 árum. Er gerð grein fyrir lagabreytingum þessum í hinum áfrýjaða dómi.

Skilja verður málflutning aðaláfrýjanda fyrir Hæstarétti þannig að verði gagnáfrýjandi talinn eiga rétt á að ellilífeyrir hans frá 1. janúar 1981 hækki um 4% samkvæmt framansögðu þá sé niðurstöðu héraðsdóms um það atriði ekki mótmælt tölulega.

Efni hinnar svonefndu 95 ára reglu skv. 12. gr. laga nr. 101/1943 laut að því einu að sjóðfélagi, sem átti að baki 95 ára samanlagðan aldur og þjónustutíma, átti rétt á árlegum ellilífeyri í stað þess að miða við hið almenna 65 ára aldursmark. Tilvísun 2. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963 og 5. mgr. sömu greinar sbr. 6. gr. laga nr. 98/1980 í 12. gr. laga nr. 101/1943 staðfesta einvörðungu þessa reglu. Um efni eftirlaunaréttarins fór eftir ákvæðum 3. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963 og síðar eftir 6. mgr. sömu greinar með þeim breytingum sem gerðar voru með 6. gr. laga nr. 98/1980. Gagnáfrýjandi hafði greitt iðgjöld til aðaláfrýjanda í 36 ár og 4 mánuði þegar hann hafði náð 95 ára reglunni 1. nóvember 1964. Með 4. gr. og 6. gr. laga nr. 98/1980 var 4. mgr. 10. gr. og 6. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963 breytt á þann veg að hámarksgreiðslutími iðgjalda var færður úr 30 árum í 32 ár og hundraðshluti ellilífeyris ákveðinn 2% fyrir hvert ár. Engin sérregla var sett í lög in er af megi leiða að iðgjaldagreiðslutíminn skyldi takmarkaður við 30 ár í þessu tilviki. Skýra ber 2.

málslið 6. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963 með áorðnum breytingum svo að þar sé nú vísað til iðgjaldagreiðslutímans í 4. mgr. 10. gr. laganna, 32 ára, en það veitir gagnáfrýjanda ekki meiri eftirlaunarétt þótt hann hafi greitt iðgjöld í lengri tíma. Samkvæmt þessu hefur gagnáfrýjandi greitt iðgjöld að fullu fyrir 32 ár og ber honum því 64% eftirlaunaréttur fyrir þann tíma. Ágreiningslaust er með málsaðiljum að gagnáfrýjandi hafi notið 24% eftirlaunaréttar fyrir 12 ára tímabilið frá 1. nóvember 1964 til 1. nóvember 1976, sbr. niðurlagsákvæði 3. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963 með áorðnum breytingum. Nemur því eftirlaunaréttur gagnáfrýjanda 88%. Samkvæmt þessu ber að staðfesta niðurstöðu hins áfrýjaða dóms um þetta triði.

Eftir þessum úrslitum þykir málskostnaður fyrir Hæstarétti eiga að falla niður.

D ó m s o r ð:

Framangreindum kröfum er vísað frá héraðsdómi, en að öðru leyti á hinn áfrýjaði dómur að vera óraskaður.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti fellur niður.

S é r a t k v æ ð i

hæstaréttardómaranna Magnúsar Þ. Torfasonar og Þórs Vilhjálmssonar.

I.

Mál vegna sakarefnis þess sem hér er um fjallað höfðaði gagnáfrýjandi upphaflega fyrir bæjarþingi Reykjavíkur með stefnu birtri 25. maí 1984. Lyktir þess máls urðu þær að því var vísað frá bæjarþinginu að kröfu aðaláfrýjanda vegna óglöggs málatilbúnaðar af hendi gagnáfrýjanda. Var frávisunardómurinn staðfestur með dómi Hæstaréttar 22. nóvember 1984.

Í máli þessu skortir að vísu enn á að gagnáfrýjandi hafi búið mál sitt skilmerkilega úr garði. Á það engu síður við um aðalkröfu hans en varakröfur. En þar sem aðaláfrýjandi hefur enga frávisunarkröfu gert, málatilbúnaður gagnáfrýjanda hefur eigi staðið því í vegi, svo að séð verði, að aðaláfrýjandi hafi getað tekið til andmæla við kröfum hans, málinu hefur áður verið vísað frá dómstólum vegna óskilríks málatilbúnaðar gagnáfrýjanda og þar sem hann sjálfur verður að bera halla af skorti á sönnun fyrir þeim kröfum

sem hann gerir í málinu teljum við ekki ástæðu til þess, svo sem meiri hluti dómenda telur rétt að gera, að vísa einstökum þáttum málsins sjálfkrafa frá dómi en leggja efnisdóm á það að öðru leyti.

II.

Í 3. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963, sem í gildi var er gagnáfrýjandi hóf töku lífeyris, var kveðið svo á að upphæð ellilífeyris skyldi vera hundraðshluti af launum þeim er á hverjum tíma fylgi starfi því er sjóðfélagi gegndi síðast. Hélt þetta óbreytt er nefndri 12. gr. var breytt með bráðabirgðalögum nr. 67/1980, er staðfest voru með lögum nr. 98/1980, sbr. 6. mgr. 6. gr. þeirra laga, þó þannig að upphæð ellilífeyrisins skyldi vera hundraðshluti af launum þeim og persónuuppbót samkvæmt kjarasamningum er fylgir starfi sjóðfélaga. Í 4. gr. laga nr. 47/1984, er breytir umræddri 6. mgr. 12. greinar, er ákvæðið nú orðað svo að upphæð ellilífeyrisins sé hundraðshluti af þeim föstu launum fyrir dagvinnu og persónuuppbót samkvæmt kjarasamningum er á hverjum tíma fylgi stöðu þeirri fyrir fullt starf er sjóðfélaginn gegndi síðast.

Til launa í skilningi greinds ákvæðis 12. gr. laga nr. 29/1963, sbr. 6. gr. laga nr. 98/1980, verða hvorki taldar sérstakar greiðslur vegna yfirvinnu, mældrar eða ómældrar, né þóknun vegna aukastarfa að ákvörðun stjórnvalds. Hefur eigi verið bent á nein dæmi þess að ellilífeyrir samkvæmt ákvæði þessu hafi verið ákveðinn með hliðsjón af greiðslum sem þessum eða að af þeim hafi verið reiknuð iðgjöld til Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins, hvorki vegna gagnáfrýjanda eða annarra, ef undan er skilið sérstakt ákvæði í 12. gr. a í lögum nr. 98/1980 um lífeyri vegna vaktaálagsgreiðslna.

Í málinu hefur gagnáfrýjandi ekki leitt rök að því að slík breyting hafi orðið á starfi forstjóra Skipaútgerðar ríkisins, að það verði ekki lengur talið sama starf og hann gegndi í skilningi 3. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963.

Að framangreindu athuguðu og að öðru leyti með skírskotun til forsendna héraðsdóms verður ekki fallist á kröfur gagnáfrýjanda um ellilífeyri, sem miðaður sé við laun skipstjóra eða við föst laun forstjóra Skipaútgerðar ríkisins að viðbættu sérstöku álagi vegna greiðslna fyrir ómælda yfirvinnu eða fyrir aukastörf. Verða því hvorki aðalkrafa hans né varakröfur teknar til greina óbreyttar.

Í B-liðum í sundurliðunum gagnáfrýjanda á kröfum sínum, bæði aðalkröfunni og öllum varakröfum, felst að hann reiknar sér sérstaklega hækkun á ellilífeyri sinn vegna þess að ellilífeyririnn hafi átt að vera 88 hundraðshlutar af viðmiðunarlaunum, en eigi 84 hundraðshlutar svo sem raun hafi á orðið. Skírskotar gagnáfrýjandi um rökstuðning fyrir þessum þætti kröfugerðarinnar til þeirra breytinga sem gerðar voru á 12. gr. laga nr. 29/1963 með 6. gr. bráðabirgðalaga nr. 67/1980 og 6. gr. laga nr. 98/1980. Var með ákvæðum þessum leiddur í lög á ný réttur sjóðfélaga í Lífeyrissjóði starfsmanna ríkisins til að láta af störfum og hefja töku ellilífeyris þegar samanlagður aldur og starfsaldur þeirra næmi 95 árum. Eru lagabreytingar þessar svo og forsaga umræddrar 95 ára reglu, þar á meðal áþekkt ákvæði í 1. mgr. 12. gr. laga nr. 101/1943, greint í hinum áfrýjaða dómi.

Það leiðir af því sem áður var sagt, um að hafna beri kröfum gagnáfrýjanda um ellilífeyri sem miðaður sé við önnur laun en gert hefur verið, að þessi þáttur í aðalkröfu hans eða varakröfum verður ekki tekinn til greina óbreyttur.

Í héraði krafðist gagnáfrýjandi þess ekki sérstaklega að sér yrði dæmd viðbót við lífeyri sinn svo sem hann hefur verið reiknaður, frá því að lög nr. 98/1980 tóku gildi til 31. desember 1984, ef ekki yrði fallist á sjónarmið hans í málinu að öðru leyti. Allt að einu lét héraðsdómari reikna út þá fjárhæð sem hér er um að tefla. Nam hún 44.921,00 krónu en 68.514,27 krónum ef við hana var bætt vöxtum jafnháum almennum innlánsvöxtum, svo og vaxtavöxtum, til 31. desember 1984. Hefur aðaláfrýjandi ekki véfengt þann út-reikning tölulega.

Það hefði að vísu verið réttara að héraðsdómari hefði leiðbeint gagnáfrýjanda, sem er ólöglerður og flytur mál sitt sjálfur, um að gera sérstaka varakröfu á þeim grundvelli sem hér greinir, svo og að gagnáfrýjandi hefði gert svo við flutning málsins fyrir Hæstarétti. Allt að einu þykir kröfugerðin, eins og hér stendur á, ekki skjóta loku fyrir að dæmt verði sérstaklega um það hvort gagnáfrýjandi eigi rétt til þessarar fjárhæðar.

Svo sem greint er í héraðsdómi var hin nýja 95 ára regla sem lögleidd var með 1. mgr. 6. gr. bráðabirgðalaga nr. 67/1980, sbr.

1. mgr. 6. gr. laga nr. 98/1980, að nokkru frábrugðin þeirri 95 ára reglu, sem lögmælt hafði verið í 12. gr. laga nr. 101/1943, en felld var úr gildi með 8. gr. laga nr. 32/1955 að því er tók til annarra en þeirra sem eins og gagnáfrýjandi höfðu gerst sjóðfélagar fyrir gildistöku síðast nefndra laga, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 11/1959, 2. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963 og 4. mgr. 6. gr. laga nr. 98/1980.

Þegar lög nr. 98/1980 öðluðust gildi hafði gagnáfrýjandi þegar hafið töku ellilífeyris. Þau lög höfðu ekki að geyma ákvæði um að framvegis ætti að ákveða ellilífeyri þeirra sem þegar höfðu hafið töku lífeyris eftir hinni eldri 95 ára reglu eftir hinni nýju reglu þar sem þær greindi á. Þykir samkvæmt því eiga að líta svo á að um ellilífeyrisrétt gagnáfrýjanda hafi eftir sem áður átt að fara eftir hinni eldri 95 ára reglu sem gildi fyrir hann þegar hann hóf töku ellilífeyris síns.

Samkvæmt framansögðu teljum við að sýkna beri aðaláfrýjanda af kröfum gagnáfrýjanda í málinu, en eftir atvikum sé rétt að málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 21. desember 1985.

Mál þetta sem var dómtekið 19. þessa mánaðar hefur Guðjón F. Teitsson (nnr. 2932-7491) fyrrverandi forstjóri Skipaútgerðar ríkisins, Hofsvallagötu 55 Reykjavík, höfðað fyrir dóminum með stefnu birtri 18. apríl sl. á hendur Lífeyrissjóði starfsmanna ríkisins (nnr. 6088-9407) Laugavegi 114 Reykjavík, til greiðslu hærrí eftirlauna en honum hafa þegar verið greidd frá 1. nóvember 1976 til 31. desember 1984 auk vaxta, verðbóta og málskostnaðar.

Stefnandi var skrifstofustjóri Skipaútgerðar ríkisins frá því í desember 1929 til ársins 1953 er hann var skipaður forstjóri hennar. Hann gegndi því starfi til 1. nóvember 1976 þegar hann lét af störfum fyrir aldurs sakir. Stefnandi er fæddur 14. febrúar 1906. Áður en hann réðst til starfa við Skipaútgerðina hafði hann unnið við tollgæslustörf í Reykjavík og Vestmannaeyjum svo og við reikningshald og umsjón með varðskipum ríkisins og við undirbúning stofnunar Skipaútgerðar ríkisins í dómsmálaráðuneytinu. Stefnandi hóf greiðslu iðgjalda í Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins 1. júlí 1944. Hann keypti réttindi í sjóðnum 16 ár aftur í tímann, og reiknast sjóðsaldur hans því frá 1. júlí 1928. Hann greiddi síðan iðgjöld til sjóðsins í 36 ár og 4 mánuði, eða til 1. nóvember 1964, en þá var samanlagður starfsaldur og lífaldur hans 95 ár. Þann 1. nóvember 1976 hóf stefnandi

töku lífeyris úr sjóðnum. Hann hefur síðan fengið 84% af föstum launum forstjóra Skipaútgerðar ríkisins eins og þau hafa verið á hverjum tíma.

Dómkröfur stefnanda eru sem hér segir:

Aðalkrafa byggð á viðmiðun við laun skipstjóra og/eða allalgenga venju um úthlutun dulbúinnar uppbótar á áður einföldum fastalaunum í formi svo nefndrar „ómældrar yfirvinnu“ eða bitlinga:

A.	40% uppbót miðuð við þegar greidd eftirlaun ásamt vöxtum og verðbótum í samræmi við reglur um spariskirteini ríkisins	kr.	1.732.461
B.	4% uppbót vegna breytts hámarks réttinda úr 60% í 64% við 95 ára mark um líf- og starfsaldur samkv. 2. mgr. 12. gr. laga nr. 98/1980 samanber dskj. nr. 13-14	—	288.743
	Samtals	kr.	2.021.204

1. *varakrafa* með hliðsjón af venju um ómælda yfirvinnu eða bitlinga:

A.	35% uppbót á þegar greiddum eftirlaunum ásamt vöxtum og verðbótum, samsv. 87,5% af tilsvarendi lið aðalkröfu	kr.	1.515.903
B.	4% uppbót á sama grundvelli og í B-lið aðalkröfu, en með breytingu samkv. dskj. nr. 13-14	—	278.431
	Samtals	kr.	1.794.334

2. *varakrafa (fyrri þrautavarakrafa)*:

A.	25.7172% uppbót á þegar greiddum eftirlaunum, „tilsvarendi aukagreiðslum, sem stefnanda var úthlutað samkvæmt einhliða ákvörðun stjórnarráðsins hin síðustu 3 embættisár í formi „ómældrar yfirvinnu“ og fyrir formennsku í stjórnarnefnd“, samsvarandi 64,2925% A-liðar aðalkröfu	kr.	1.113.842
B.	4% uppbót í samræmi við fyrrnefndar kröfur	—	259.285
	Samtals	kr.	1.373.127

3. *varakrafa (síðari þrautavarakrafa)*:

A.	20% uppbót á þegar greiddum eftirlaunum byggð á því, „að stjórnarráðið úthlutaði stefnanda greiðslum undir heiti „ómældrar yfirvinnu“ hin síðustu 3 embættisár, án alls samráðs við stefnanda sem launþega, og í nærri algeru ósamræmi við meðferð launamála hans áður í nærri 40 ár í embættum á vegum ríkisins“, krafa samsv. 50% af A-lið aðalkröfu, ...	kr.	866.230
B.	4% uppbót í samræmi við fyrrnefndar kröfur .	—	247.494
	Samtals	kr.	1.113.724

Allar hinar nefndu kröfur eru miðaðar við árslok 1984, en eftir það til loka máls verði reiknað með 5% vöxtum og verðbótum eftir því sem vísitala byggingakostnaðar kann að hækka úr 54505 stigum til greiðsludags.

Í öllum tilvikum kröfugerðar sinnar gerir stefnandi kröfu um að sér verði tildæmdur málskostnaður að mati dómsins.

Stefnandi telur að staða hans í launakerfi ríkisins til eftirlauna hafi verið mjög ranglega metin og viðmiðunargrundvöllur til eftirlauna verið stórlega skekktur. Hann heldur því fram að það sé óeðlilegt að miða við laun núverandi forstjóra Skipaútgerðarinnar því að hún sé nú allt annað fyrirtæki en var í hans tíð. Sérstaklega telur hann óeðlilegt að honum séu ætluð lægri eftirlaun en skipstjórum á þeim skipum sem lutu útgerðarstjórn hans, enda hafi laun forstjóra Skipaútgerðarinnar upphaflega í 15 - 16 ár beinlínis verið miðuð við laun skipstjóra, og hafi það á þeim tíma sumpart einnig tekið til launa stefnanda sem skrifstofustjóra og varaforstjóra. Fram hefur komið að laun stefnanda voru miðuð við skipstjóraalaun á tímabilinu frá 1938 til 1945 er ný launalög voru sett.

Meginmálsástæða stefnanda er sú að eftirlaun hans frá 1. nóvember 1976 til ársloka 1984 verði miðuð við laun skipstjóra á vegum ríkisins í hæsta launaflokki sem hann telur hafa verið sem næst 40% hærrí að meðaltali á umræddum tíma en þau laun sem eftirlaun stefnanda hafa verið miðuð við hingað til. Í annan stað heldur stefnandi því fram að embættislaun sín hafi á hinum síðustu embættisárum hans og á þeim eftirlaunatíma sem kröfugerðin tekur til verið brotin niður í svokölluðu föstu laun og „ómælda yfirvinnu“ og bitlinga, og eftirlaunaréttindi síðan eingöngu miðuð við hin svokölluðu föstu laun. Hann heldur því fram að aðalkrafa hans um 40% uppbót sé í lægri kanti þess sem tíðkast hafi að úthluta fjölda embættismanna í formi ómældrar yfirvinnu án raunverulegrar tilætlunar um skilvinnunnar. Útreikning vaxta og verðbóta kveður stefnandi miðaðan við reglur um spariskírteini ríkisins.

Kröfu sína um 4% uppbót byggir stefnandi á 2. mgr. 12. gr. laga 29/1963 sbr. 6. gr. laga 98/1980 og 2. gr. laga 47/1984.

Af stefnda hálfu er krafist sýknu, en til vara lækkunar á stefnukröfum og í báðum tilvikum málskostnaðar að mati dómsins.

Varnir stefnda eru í sem fæstum orðum eins og hér greinir:

1) 40% uppbót vegna viðmiðunar við laun skipstjóra er hafnað vegna þess:

— Að miða skuli eftirlaun við það starf er sjóðfélagi gegndi síðast, sbr. 6. mgr. 12. gr. laga 29/1963;

— að undantekningarregla 7. mgr. 12. gr. nefndra laga feli í sér að eftirlaun geti orðið hærri en samkvæmt áðurnefndri aðalreglu, ef sjóðfélagi hefur gegnt hærra launuðu starfi a.m.k. í 10 ár fyrir á starfstíma sínum, en að þessi regla geti ekki átt við um launabreytingar í sama starfi;

— að stefnandi uppfylli ekki skilyrði ákvæðisins um að hafa gegnt hærra launuðu starfi í 10 ár, þannig að jafnvel þótt á það yrði fallist að rétt væri að líta til þess að laun hans hafi verið miðuð við laun skipstjóra um árabíl, nái það árabíl ekki 10 árum.

2) Kröfu um 20 - 40% uppbót vegna ómældrar yfirvinnu og greiðslu fyrir nefndarstörf er hafnað vegna þess að aldrei hafi verið greidd iðgjöld af þessum greiðslum, en það verði að teljast meginregla að greiðsla lífeyris byggist á greiðslu iðgjalda. Jafnframt er byggt á því að berum orðum komi fram í 6. mgr. 12. gr. laga 29/1963 að miða skuli lífeyri við föst laun fyrir dagvinnu. Af stefnda hálfu er því haldið fram að orðalagsbreyting sem að þessu laut, og fólst í 4. gr. laga nr. 47/1984, hafi verið gerð í þeim tilgangi að áréttta þann skilning sem fylgt hafi verið í framkvæmd, að einungis bæri að miða við föst laun.

3) Kröfu um 4% uppbót vegna breytinga á hámarki lífeyris við 95 ára markið samkvæmt nýju 95 ára reglunni úr 60% í 64% er hafnað vegna þess:

— Að þessi breyting taki aðeins til nýju 95 ára reglunnar, en að stefnandi taki hins vegar lífeyri eftir gömlu 95 ára reglunni;

— að stefnandi hafi öðlast rétt til að hætta störfum 58 ára gamall samkvæmt gömlu 95 ára reglunni með greiðslu iðgjalda fram að því marki, þótt hann notfærði sér ekki þann rétt;

— að eftirlaun stefnanda hafi verið reiknuð samkvæmt gömlu 95 ára reglunni og verið frá upphafi 1% hærri en verið hefði samkvæmt almennu reglunni;

— að nýja 95 ára reglan hafi aldrei getað gilt um stefnanda vegna ákvæðis um að sjóðfélagi verði að notfæra sér hana áður en að hann nær 64 ára aldri.

Niðurstaða stefnda samkvæmt framansögðu er að eftirlaun stefnanda

hafi réttilega verið miðuð við föst laun í því starfi sem hann gegndi síðast, það er starfi forstjóra Skipaútgerðar ríkisins, og að þau hafi verið réttilega reiknuð samkvæmt hinni svokölluðu gömlu 95 ára reglu, sbr. 5. mgr. 12. gr. laga 29/1963.

Við munnlegan málflutning komu fram varakröfur af hálfu stefnanda um vanskilavexti, aðallega um hæstu dráttarvexti eins og Seðlabanki Íslands ákveður þá frá 1. nóvember 1976 til greiðsludags en til vara um hæstu innlánsvexti eins og þeir eru löglega ákveðnir á sama tímabili. Í báðum tilvikum er krafist vaxtavaxta.

Kröfur þessar voru skýrðar í málflutningi og orðast svo:

Verði ekki fallist á kröfu stefnanda um verðbætur og vexti er þess krafist

— til vara, að stefndi verði dæmdur til að greiða stefnanda af tildæmdum fjárhæðum

2%	vexti p.m.	frá 1.11. 1976 til 20.11. 1976			
2,5%	“ “	“ “	þeim degi til 01.08. 1977		
3%	“ “	“ “	“ “	“ “	01.06. 1979
4%	“ “	“ “	“ “	“ “	01.09. 1979
4,5%	“ “	“ “	“ “	“ “	01.06. 1980
4,75%	“ “	“ “	“ “	“ “	01.06. 1981
4,5%	“ “	“ “	“ “	“ “	21.04. 1982
4%	“ “	“ “	“ “	“ “	01.11. 1982
5%	“ “	“ “	“ “	“ “	21.10. 1983
4%	“ “	“ “	“ “	“ “	21.12. 1983
3,25%	“ “	“ “	“ “	“ “	21.01. 1984
2,5%	“ “	“ “	“ “	“ “	01.09. 1984
2,75%	“ “	“ “	“ “	“ “	01.01. 1985
30,8%	ársvexti	“ “	“ “	“ “	01.02. 1985
39%	“	“ “	“ “	“ “	01.03. 1985
48%	“	“ “	“ “	“ “	01.06. 1985
42%	“	“ “	“ “	“ “	01.09. 1985
45%	“	“ “	“ “	“ “	greiðsludags

— til þrautavara að stefndi verði dæmdur til að greiða stefnanda af tildæmdum fjárhæðum:

22%	ársvexti frá 01.11. 1976 til 01.08. 1977
25%	“ “ þeim degi “ 21.11. 1977
29%	“ “ “ “ “ 21.02. 1978
32%	“ “ “ “ “ 01.06. 1979

34½%	“	“	“	“	“	01.09. 1979
39½%	“	“	“	“	“	01.12. 1979
43½%	“	“	“	“	“	01.06. 1980
46%	“	“	“	“	“	01.03. 1981
42%	“	“	“	“	“	01.06. 1981
39%	“	“	“	“	“	01.11. 1982
49%	“	“	“	“	“	21.09. 1983
37%	“	“	“	“	“	21.10. 1983
36%	“	“	“	“	“	21.11. 1983
32%	“	“	“	“	“	21.12. 1983
25%	“	“	“	“	“	21.01. 1984
19%	“	“	“	“	“	13.08. 1984
24%	“	“	“	“	“	20.08. 1984
24,5%	“	“	“	“	“	27.08. 1984
25%	“	“	“	“	“	18.09. 1984
25,5%	“	“	“	“	“	11.10. 1984
26%	“	“	“	“	“	12.10. 1984
28%	“	“	“	“	“	21.11. 1984
29%	“	“	“	“	“	01.01. 1985
36%	“	“	“	“	“	21.01. 1985
37%	“	“	“	“	“	11.05. 1985
35%	“	“	“	“	“	21.07. 1985
36%	“	“	“	“	“	greiðsludags

Í báðum tilvikum leggist vextir við höfuðstól á 12 mánaða fresti um áramót, fyrst 1. janúar 1977.

Af stefnda hálfu hefur verið fallist á að varakröfurnar komist að. Stefndi mótmælir þeim hins vegar og krefst sýknu af þeim á þeim varagrundvelli að ekki sé venja að greiða vexti af lífeyri sem greiddur er eftir á vegna leiðréttinga. Verði eigi að síður talið að vextir eigi rétt á sér er því haldið fram að þeir eigi að vera jafnháir almennum innlánsvöxtum frá gjalddaga til málshöfðunar en síðan dómvextir. Kröfu um vaxtavexti er ekki sérstaklega mótmælt.

Að tilhlutan dómarans hefur umboðsmaður stefnda látið reikna út 4% viðauka við laun stefnanda frá 1. janúar 1981 til 31. desember 1984 og reyndist hann nema samtals kr. 44.921,00. Þá hafa vextir jafnháir almennum innlánsvöxtum verið reiknaðir til sama tíma og reyndust þeir vera kr. 23.593,27 að vaxtavöxtum meðtöldum.

Engin haldbær lagarök þykja leiða til þeirrar ályktunar að lífeyri stefnanda eigi að miða við laun skipstjóra, og þykir því, og að öðru leyti með

vísan til raka stefnda, verða að hafna kröfum stefnanda að því leyti sem þeir byggjast á þessari málsástæðu.

Stefnandi hefur ekki gegnt hærra launuðu starfi en því er hann gegndi er hann hóf töku ellilífeyris og á hann því ekki rétt til hærri lífeyris samkvæmt 1. mgr. 12. gr. laga 29/1963.

Frá stofnun lífeyrissjóðsins með lögum nr. 72/1919 virðast iðgjöld hvorki hafa verið reiknuð af launum fyrir yfirvinnu, mælda eða ómælda, né af launum fyrir nefndarstörf. Í samræmi við þessa framkvæmd hefur ellilífeyrir verið reiknaður án tillits til greiðslna fyrir aukastörf. Þessi framkvæmd virðist í eðlilegu samræmi við lagaákvæði sem um þetta hafa gilt, sbr. 4. gr. og 5. gr. laga nr. 72/1919, 3. gr. og 4. gr. laga nr. 51/1921, lög nr. 77/1940, 10. gr. og 12. gr. laga nr. 101/1943, 10. gr. og 12. gr. laga nr. 64/1955, lög nr. 111/1955 og 10. gr. og 12. gr. laga nr. 29/1963. (Hinsvegar gegndi nokkuð öðru máli um eftirlaun úr ríkissjóði og landsjóði skv. tilskipun 31.5. 1855 og lögum nr. 4/1904).

Í athugasemdum við frumvarp til laga nr. 29/1963 segir að aukatekjur sem ríkisstarfsmenn hafi aflað sér með aukavinnu hafi ekki áhrif á lífeyri. Ákvæði laga nr. 98/1980 um breyting á lögum nr. 29/1963 gefa ekki tilefni til annarrar túlkunar. Ákvæði laga 47/1984 um að upphæð ellilífeyris sé hundradshluti af föstum launum fyrir dagvinnu og persónuþpót þykja ekki verða skilin svo að í þeim felist breyting frá eldri viðmiðunarreglum að því er varðar laun fyrir yfirvinnu og þóknun fyrir nefndarstörf. Þykir því bera að fallast á röksemdir stefnda að því er þetta atriði varðar.

Því verður að vísu ekki neitað að stefnandi hefur mikið til síns máls í því að fastar embættistekjur hafi í reynd verið brotnar niður í föst laun og fastar greiðslur fyrir yfirvinnu, og seta á fundum stjórnarnefndar Skipaútgærðarinnar virðist og hafa verið fastur þáttur í starfsskyldum forstjórans sem ekki var greitt sérstaklega fyrir fyrst í stað. Eðlisrök þykja þannig hníga til þess að iðgjöld og lífeyrir verði einnig miðuð við þessar greiðslur, en á hitt er þá einnig að líta að þetta fyrirkomulag var komið á á síðustu starfsárum stefnanda án þess að stefnanda væri gert að greiða iðgjöld af aukatekjum, og að sérstakar fastar umsamdar greiðslur til embættismanna fyrir yfirvinnu og þóknun fyrir nefndarstörf hafa, a.m.k. að formi til, byggst á þeirri forsendu að störf þau sem embættin útheimtu yrðu ekki leyst af hendi með góðu móti nema í þau væri að jafnaði lögð meiri vinna en sem svaraði dagvinnu. Þykir því bera að sýkna stefnda af kröfum stefnanda að því leyti sem þær eru byggðar á þeirri málsástæðu sem hér hefur verið fjallað um.

Á þeim tíma sem regla sú um lífeyrisrétt miðaðan við samanlagðan lífaldur og starfsaldur, sem stefnandi hefur fengið ellilífeyri eftir, var almennt í gildi, urðu ýmsar breytingar á reglum um upphæð ellilífeyris. Samkvæmt

12. gr. laga nr. 101/1943 gildi sú almenna regla, bæði fyrir þá sem tóku lífeyri samkvæmt 95 ára reglunni og almennu 65 ára reglunni, að lífeyririnn fór stighækkandi í hlutfalli við starfstíma þar til hann var orðinn 60% af meðallaunum síðustu 10 starfsára. Með lögum nr. 42/1954 var gerð sú réttarbot að sjóðfélagi sem gegndi starfi eftir að hann mátti hætta störfum og iðgjaldagreiðslum átti rétt á 2% til viðbótar fyrir hvert starfsár eftir það til loka þjónustutíma.

Með lögum nr. 32/1955 var 95 ára reglan felld úr gildi. Í athugasemdum við frumvarpið er þó tekið fram að þessi breyting geti ekki tekið til þeirra sem orðnir voru sjóðfélagar fyrir gildistöku hennar. Lög nr. 32/1955 voru felld inn í lög nr. 101/1943 og þau endurútfingin sem lög nr. 64/1955. Með lögum nr. 11/1959 um breyting á lögum nr. 64/1955 var ákveðið að þeir sem voru orðnir sjóðfélagar við gildistöku þeirra laga héldu rétti þeim er lög nr. 101/1943, 12. gr., veittu þeim til að krefjast ellilífeyris eftir 95 ára reglunni „enda hafi þeir fullnægt þeim skilyrðum, sem þeirri reglu fylgdu samkvæmt eldri lögum...“

Með gildistöku gildandi stofnlaga nr. 29/1963 var tekið upp nýtt viðmiðunarkerfi um upphæð ellilífeyris fyrir þá sem tóku lífeyri samkvæmt almennum reglum, en um þá sem völdu 95 ára regluna var ákvæði laga nr. 11/1959 ítrekað í 2. mgr. 12. gr. og hefur síðan verið litið svo á í framkvæmd að þeir sem velja gömlu 95 ára regluna ættu að lúta ákvæðum 12. gr. laga nr. 101/1943 og 42/1954 um 60% hámark og 2% viðauka fyrir hvert þjónustuár eftir að 95 ára markinu er náð. Þannig hefur lífeyrir stefnanda verið reiknaður 60% af launum forstjóra Skipaútgerðar ríkisins auk 2 prósentu fyrir hvert þeirra 12 starfsára sem stefnandi þjónaði eftir að 95 ára markinu var náð.

Stefnandi hefur haldið því fram að laun núverandi forstjóra séu óhæf til viðmiðunar. Af gögnum málsins verður hins vegar ekki ráðið að sá meginmunur sé á starfssviði stefnanda, eins og það var á síðustu starfsárum hans, og starfssviði núverandi forstjóra að laun hans séu fyrir þær sakir óhæf til viðmiðunar. Hins vegar hefur sú málsástæða ekki verið sérstaklega höfð uppi af hálfu stefnanda að ofangreind framkvæmd um útreikning lífeyris eigi ekki rétt á sér, þótt því hefði e.t.v. mátt hreyfa að réttarbætur í formi endurskoðunar á almennum viðmiðunarreglum lífeyris ættu að koma þeim til góða sem taka lífeyri eftir gömlu 95 ára reglunni eins og öðrum.

Með bráðabirgðalögum nr. 67/1980, sem staðfest voru með lögum 98/1980, var tekin upp ný 95 ára regla með 2% lífeyrisrétti fyrir hvert iðgjaldagreiðsluár, lok iðgjaldskyldu við 95 ára markið, almennt þak við 64% markið og 2% viðbót fyrir hvert starfsár eftir það tímamark. (6. gr. 1. 98/1980, 1. mgr. og 2. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963). Frumvarpinu fylgdu

engar athugasemdir, en í ræðu þeirri sem fjármálaráðherra hélt er hann mælti fyrir frumvarpinu segir að helsta breytingin frá gömlu 95 ára reglunni sé sú að sjóðfélagi geti í engum tilvikum farið á lífeyri fyrr en hann hefur náð 60 ára aldri og að hámark lífeyrisréttar að náðu 95 ára márkinnu verði nú 64% í stað 60% áður. Af þessum ummælum er ljóst að bráðabirgðalögin og staðfestingalögin hafa verið byggð á þeirri forsendu að þeir sem tækju lífeyri samkvæmt gömlu 95 ára reglunni væru og hefðu verið háðir 60% hámarkinnu. Nýju ákvæðin endurspeгла og skilning löggjafans á réttarstöðu þeirra sem tekið höfðu lífeyri samkvæmt 95 ára reglunni að þessu leyti.

Þann 1. júlí 1958 hafði stefnandi greitt iðgjöld í sjóðinn fyrir 30 ár og gat því hætt iðgjaldagreiðslum samkvæmt 4. mgr. 10. gr. laga nr. 64/1955, ef hann vildi taka lífeyri eftir 1. mgr. 12. gr. Samkvæmt skýrslu stefnanda var haldið áfram að draga frá launum hans fyrir iðgjöldum áður en þau voru greidd honum eins og ekkert hefði í skorist og án þess að hann gerði sér grein fyrir að svo væri litið á að hann hefði valið reglu 4. mgr. 16. gr. laga nr. 64/1955, sbr. 1. gr. laga nr. 11/1959 („95 ára regluna“) með því að láta þetta viðgangast. Hann segir sér ekki hafa verið kunnugt um rétt sinn í þessu efni og segist síðan hafa gegnt embætti sínu til þess að hann hafði náð almennu aldurshámarki, án þess að leiða hugann að því hvaða þýðingu það hefði varðandi lífeyrisrétt. Ekki hefur komið fram að stefnandi hafi að öðru leyti í orði eða verki látið í ljós að hann vildi að um lífeyrisréttindi hans færi eftir gömlu 95 ára reglunni, en hann virðist allt frá árinu 1975 hafa gert ótvírætt ljóst að hann teldi þær reglur sem honum hefur verið greiddur lífeyrir eftir ekki eiga við lög að styðjast.

Stefnandi hefur ekki gefið skýr svör um hvort hann vilji nú hlíta reglum þeim í heild sem gilda um þá sem vilja fara að ákvæðum 2. mgr. 12. gr., en krafa hans um 4% viðauka verður ekki skýrð á annan veg en þann að hann kjósi þann kost í stað eldri reglunnar og á það verður að fallast með stefnda að stefnandi geti ekki valið það hagstæðasta úr báðum.

Kemur þá til skoðunar hvort stefnandi uppfylli skilyrði 12. gr. laga nr. 29/1963 til að taka lífeyri eftir 2. mgr. sbr. 6. mgr. sbr. 13. gr. laga 98/1980 og nú 2. gr. og 4. gr. laga nr. 47/1984.

Í 4. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963, eins og henni var breytt með 6. gr. laganna frá 1980, er kveðið svo á að sjóðfélagi sem nýtur réttar samkvæmt lögum nr. 23/1963 (sic), 12. gr. 2. mgr., sbr. lög nr. 101/1943, 12. gr. og lög nr. 11/1959, 1. gr. 2. mgr., geti valið, ef hann kys svo, að neyta þess réttar sem veittur er með nýju 95 ára reglunni í 4. mgr. 12. gr. Vitnað er í 5. mgr. þar sem nánar er kveðið á um rétt þeirra sem kjósa gömlu 95 ára regluna.

Ljóst er af samanburði 1. mgr., 2. mgr., 3. mgr. og 4. mgr. að nýja 95 ára reglan gildir sem undantekningarregla gagnvart hinni almennu reglu

1. mgr. en sem aðalregla gagnvart gömlu 95 ára reglunni um þá sem uppfylla skilyrði til að taka lífeyri eftir báðum, en hafa enn ekki hætt störfum.

Í 3. mgr. 12. gr. segir að um iðgjaldagreiðslu og lífeyri skuli fara eftir hinni almennu reglu um lífeyri ef sjóðfélagi notfærir sér ekki nýju 95 ára regluna áður en hann nær 64 ára aldri. Þessi regla á þannig við valið milli almennu reglunnar og nýju 95 ára reglunnar en ekki við valið milli hinna tveggja 95 ára reglna. Ekkert ákvæði laganna virðist útiloka ótvírætt að sjóðfélagi, sem byrjaður er að taka lífeyri samkvæmt eldri reglu, geti valið nýju 95 ára regluna. Ekki verður fallist á það með stefnda að 13. gr. laga nr. 98/1980 taki af skarið í þessu efni, sbr. hins vegar til samanburðar 9. gr. laga 47/1984. Ýmis önnur fyrirmæli laga 98/1980 hafa verið látin taka til þeirra sem þegar voru á eftirlaunum, og verður ekki talið að það hafi verið gert umfram skyldur eins og haldið hefur verið fram af hálfu stefnda um sum þessara ákvæða, enda er vandséð að heimild til slíkra afbrigða sé fyrir hendi. Þannig hafa nýmæli 7. gr. og 8. gr. laga nr. 67/1980 verið látin taka til þeirra sem höfðu hafið töku ellilífeyris við gildistöku ákvæðisins. Tekur þetta bæði til viðmiðunar við laun sem starfi því fylgja á hverjum tíma sem sjóðfélagi gegndi síðast, sérstaks tillits til persónuuppbótar, ákvæðisins um að upphæð ellilífeyris skuli vera 2% fyrir hvert ár sem greitt hefur verið í sjóðinn í stað 1,6% - 2% áður og ákvæðis 8. gr. um breytta viðmiðun ef sjóðfélagi hefur gegnt hærra launuðu starfi í minnst 10 ár fyrr á starfsferli sínum. Þykir þetta styrkja það sjónarmið stefnanda að einnig reglan um heimild til að velja nýja 95 ára regluna geti tekið til þeirra sem hafa hafið töku ellilífeyris, enda fullnægi þeir skilyrðum til þess eftir því sem við getur átt.

Samkvæmt nýju 95 ára reglunni er skilyrði þess að sjóðfélagi geti hafið lífeyristöku að hann hafi náð 60 ára aldri. Stefndandi hefði getað hafið töku lífeyris 58 ára en gerði það ekki fyrr en hann var orðinn 70 ára. Þykir hann þá ekki hafa girt fyrir val nýju reglunnar af þeim sökum.

Ekki hefur komið fram að tekjur sjóðsins af lífeyrisgreiðslum vegna stefnanda hafi verið með þeim hætti að misræmi verði milli þeirra og lífeyris samkvæmt nýju 95 ára reglunni.

Stefndandi hefur notið hærri lífeyris en verið hefði samkvæmt almennu reglunni í 1. mgr. 12. gr. Óskaði hann nú að taka lífeyri samkvæmt henni sökum þess að hún gæfi nú hærri lífeyri, mætti beita þeirri röksemd gegn honum að ekki væri eðlilegt að hann gæti þannig valið það hagstæðasta úr reglum sjóðsins á hverjum tíma. Um reglu 2. mgr. 12. gr. gildir öðru máli. Hér er um að ræða nýja reglu sem, eins og að framan greinir, gildir sem aðalregla gagnvart 5. mgr., sbr. 4. mgr. Samkvæmt þessu þykir verða að álíta að stefndandi eigi rétt á að lífeyrir hans sé reiknaður samkvæmt 2. og 3. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963 sbr. 6. gr. laga nr. 98/1983.

Þegar lífeyrisréttur stefnanda er reiknaður út samkvæmt ákvæðum 2. og 3. mgr. 12. gr. verður niðurstaðan að stefnandi eigi rétt til 88% af launum forstjóra Skipaupþerðarinnar frá 1. janúar 1981 og verður því að fallast á það með stefnanda að vangreidd séu 4%.

Engin lagaheimild er fyrir kröfu stefnanda um verðbætur og vexti miðað við spariskírteini ríkissjóðs. Ekki verður fallist á það með stefnda að venja leiði til afbrigða frá þeirri almennu reglu að kröfuhafi eigi rétt á dráttarvöxtum frá gjalddaga til greiðsludags. Hins vegar þykir bera að fallast á að vextir þessir eigi samkvæmt dómvenju að vera jafnháir almennum innlánsvöxtum frá gjalddaga til máshöfðunar og dómvextir síðan. Samkvæmt þessu þykir bera að dæma stefnda til að greiða stefnanda kr. 68.514,30 með 24% ársvöxtum frá 1. janúar 1985 til 18. apríl 1985, með 37% ársvöxtum frá þeim degi til 11. maí 1985, með 35% ársvöxtum frá þeim degi til 21. júlí 1985, með 36% ársvöxtum frá þeim degi til 23. desember 1985, en með hæstu innlánsvöxtum eins og þeir verða löglega ákveðnir á hverjum tíma, sbr. lög nr. 56/1979, frá þeim degi til greiðsludags. Ágreiningslaust er að vaxtaákvæðin beri að skilja þannig að vextir skuli leggjast við höfuðstól á 12 mánaða fresti um áramót.

Eftir atvikum þykir rétt að neyta heimildar 178. gr. laga nr. 85/1936 til skiptingar málskostnaðar. Samkvæmt því þykir bera að dæma stefnda til að greiða stefnanda kr. 10.000,00 í málskostnað.

Steingrímur Gautur Kristjánsson borgardómari kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins, greiði stefnanda, Guðjóni F. Teitssyni, kr. 68.514,30 með 24% ársvöxtum frá 1. janúar 1985 til 18. apríl 1985, með 37% ársvöxtum frá þeim degi til 11. maí 1985, með 35% ársvöxtum frá þeim degi til 21. júlí 1985, með 36% ársvöxtum frá þeim degi til 23. desember 1985, en með hæstu innlánsvöxtum eins og þeir verða ákveðnir á hverjum tíma frá þeim degi til greiðsludags og kr. 10.000,00 í málskostnað.